

Секція 2. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Колесник Ольга Олексіївна
*страший викладач кафедри економіки
та моделювання ринкових відносин
Одеський національний університет імені Мечникова І.І.
м. Одеса, Україна*

Дондич Лілія Валентинівна
*студентка 2 курсу спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Одеський національний університет імені Мечникова І.І.
м. Одеса, Україна*

КЛАСТЕРНИЙ ФОРМАТ БІЗНЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОСТІ

Міжнародний досвід підтверджує сталий розвиток економіки та ефективне функціонування фінансового сектору високорозвинутих країн світу на основі кластерного підходу. Останнім часом дедалі більше поширюється процес формування фінансових кластерів і на ринках країн, що розвиваються, — з метою структурної перебудови національних фінансових ринків для забезпечення ефективного розвитку економіки в цілому. В Україні цей процес лише активізується та обумовлений тенденціями розвитку насамперед національного фінансового ринку. Саме тому актуальності набуває дослідження теоретичних засад і практичних механізмів діяльності фінансових кластерів як нового виду фінансового посередництва на вітчизняному фінансовому ринку для забезпечення розвитку економіки України.

Вивченню питань економічної природи, фінансово-економічних засад формування та функціонування фінансових кластерів присвячено чимало наукових праць із урахуванням комплексності цієї проблеми. Питання загальної теорії кластерів, окремі фінансові аспекти їх формування та функціонування висвітлені у працях вітчизняних науковців А. Баян, І. Бакушевич, І. Брижань, З. Варналія, М. Войнаренка, П. Геєця, В. Дубницького, Н. Задорожнюк, В. Забродського, Н. Маслій, С. Соколенка, І. Ткачук, В. Чевганові. Серед зарубіжних учених найвагомим є доробок таких авторів: О. Жданової, Ю. Костюк,

А. Маршала, М. Портера, Ф. Сфозі. Перевага і новизна кластерного підходу полягають в тому, що він надає високу значимість мікроекономічної складової, територіальному і соціальному аспектам економічного розвитку. Даний підхід пропонує використання ефективних інструментів для стимулювання розвитку індустріальних регіонів, застосування яких призведе до збільшення зайнятості, підвищення конкурентоспроможності виробничих систем, зростання бюджетних доходів і інших позитивних змін.

Систематизація наявних в економічній іноземній літературі визначень дозволила розглядати кластер як ринковий інститут, характеристика якого можлива з трьох позицій:

- взаємозв'язку підприємств і організацій, географічно близько розташованих один до одного;
- галузевої приналежності;
- локалізації мереж, які виробляють вигоди для задіяних фірм.

Концепція формування кластера на території повинна відображати ряд принципово важливих позицій: наявність економічних передумов створення кластера; виявлення зацікавленості учасників і визначення складу учасників кластера; механізм створення кластера; оцінка конкурентоспроможності та ефективності створення кластера; стратегія розвитку кластера.

Формування і розвиток кластерів конкурентоспроможності є одним з основних методів активізації інноваційних процесів в ринкових умовах, ефективним механізмом залучення прямих іноземних інвестицій та активізації зовнішньоекономічної інтеграції. Включення вітчизняних кластерів в глобальні ланцюжки створення доданої вартості дозволяє істотно підняти рівень національної технологічної бази, підвищити швидкість і якість економічного зростання за рахунок підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств, що входять до складу кластера, шляхом придбання і впровадження критичних технологій, новітнього обладнання, отримання підприємствами кластера доступу до сучасних методів управління і спеціальних знань, отримання підприємствами кластера ефективних можливостей виходу на висококонкурентних міжнародних ринки.

Кластери є механізмом підвищення конкурентоспроможності територій, переходу до виробничих процесів з більшою доданою вартістю, сприяють встановленню конструктивних взаємин між підприємствами, дослідницькими, освітніми, фінансовими установами та органами влади. Зростаючий інтерес до створення технопарків, бізнес-інкубаторів, інноваційно-технологічних центрів є не чим іншим, як частиною економічної політики регіону, що ґрунтується на кластерних засадах, так як створення подібного роду організацій забезпечує необхідну виробничо-техноло-

гічну інфраструктуру для доступу підприємств (насамперед малих) до виробничих ресурсів. Концептуальна модель формування фінансових кластерів на фінансовому ринку ґрунтується на групуванні учасників кластера за двома ознаками: учасники, які формують фінансово-кредитну інфраструктуру, та учасники, які формують бізнес-інфраструктуру кластера, що дає можливість ідентифікувати суб'єктів мережевої структури й визначити їхню роль у процесі функціонування фінансового кластера. Нині в Україні сформувалися необхідні й достатні фінансово-економічні умови та відповідна інфраструктура для утворення і розвитку фінансових кластерів (макроекономічне підґрунтя розвитку фінансового сектору України, функціонуюча національна банківська система, динамічний вітчизняний фондовий ринок, виважена соціальна політика).

Таким чином, створення фінансового кластера за участю фінансово-кредитних установ, представників бізнесу, професійних громадських організацій та органів влади забезпечить збалансований економічний розвиток і сприятиме популяризації діяльності фінансового посередництва.

Література

1. Внукова Н., Ягольницький О. Фінансові кластери для забезпечення розвитку транскордонного співробітництва / Н. Внукова, О. Ягольницький / Регіони знань в Східній Європі: монографія // наук.ред. Бакушевич І. В. – Тернопіль: ТІСІТ. – 2010. – 256 с. – С. 110–112
2. Пилипів В. В., Тичковська Л. П. Фінансовий механізм управління сталим розвитком територіальних економічних систем / В. В. Пилипів, Л. П. Тичковська // Наук.практ.журн. Регіональна економіка. – ІРД НАНУ. – № 2 (68). – 2013. – С. 72–80.
3. Financial Services: Canada's Competitive Advantages – 2012 [Electronic resource] Invest in Canada – Financial Services, 2012. – 12 p. – Access mode: http://www.tfsa.ca/storage/reports/InvestinCanada_Financial%20Services_2012.pdf